

SXEDIO.GN4

2.1.1955: Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΜΑΚΑΡΙΟΣ Γ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΣΤΑΘΜΕΥΕΙ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΟΠΟΥ ΔΗΛΩΝΕΙ ΟΤΙ Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΩΝ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΠΙΟ ΕΝΤΟΝΟΣ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΑΙΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΛΑΟΥ ΓΙΑ ΕΝΩΣΗ

Με τη λήξη της συζήτησης στον ΟΗΕ ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος και η τουρκική αντιπροσωπεία που μετέβησαν στη Νέα Υόρκη έπαιρναν το δρόμο της επιστροφής.

Στην τουρκική αντιπροσωπεία που έφθασε τις αρχές του Γεννάρη του **1955** επιφυλάχθηκε θερμή υποδοχή με νταούλια και ζορνέδες σαν να έφερναν τη νίκη.

Ορισμένοι μάλιστα ομιλητές ήσαν τόσο ενθουσιώδεις στους λόγους τους ώστε μίλησαν για μια Κύπρο που θα παραμείνει τουρκική και ότι η Κύπρος θα επιστρεφόταν μια μέρα στην Τουρκία.

Την ίδια περίοδο (**2.1.1955**) έφθανε στην Αθήνα και ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος μαζί με το θεμιστοκλή Δέρβη και προσπάθησε να ενθαρρύνει το λαό να μη χάνει την πίστη του γιατί θα ακολουθούσε και νέα προσφυγή.

Επίσης είπε ότι ο αγώνας στην Κύπρο θα γινόταν εντονότερος χωρίς να ξεκαθαρίσει τι εννοούσε:

" Μετά δίμηνον απουσίαν εις την έδραν του ΟΗΕ επιστρέφω εις την υπόδουλον Κύπρον διά να συνεχίσω επικεφαλής του Κυπριακού λαού, τον αγώνα της ελευθερίας. Αν και η θύρα των Ηνωμένων Εθνών παραμένει πάντοτε ανοικτή δια το Κυπριακόν ζήτημα και από του βήματος του διεθνούς τούτου Οργανισμού θα ακολουθήση και πάλιν κατά το προσεχές Φθινόπωρον, η φωνή της Κύπρου, δεν θα στηρίξωμεν όμως εξ ολοκλήρου όλας μας τας ελπίδας εις τα Ηνωμένα Εθνη.

Ο αγών θα στηριχθή κυρίως εις την εμμονήν, την πίστιν και την θέλησιν του Κυπριακού λαού,

συμπαραστατουμένου υπό του Πανελληνίου. Ο αγών θα καταστή εις την Κύπρον εντονώτερος. Τούτο υπαγορεύεται η πείρα, την οποίαν απεκομίσαμε από τα Ηνωμένα Έθνη και εις τούτο επίσης οδηγεί η αγγλική αδιαλλαξία. Ηδη ο Κυπριακός λαός μόλις αντελήφθη ότι τα Ηνωμένα Έθνη θα απέφευγον να λάβουν απόφασιν επί του ζητήματος του, έδωσε δείγματα της αποφασιστικότητος του και της αγωνιστικής του διαθέσεως.

Δεν εδίστασαν οι Αγγλοι να χρησιμοποιήσουν τα όπλα και να χύσουν Κυπριακόν αίμα, διά να καταστείλουν τας εκδηλώσεις της λαϊκής αγανακτήσεως, διά την παρατεινομένην εις βάρος της Κύπρου αδικίαν. Η ιδέα όμως της ελευθερίας δεν καταστέλλεται ποτέ διά της χρησιμοποιήσεως μέτρων καταπιέσεως και βίας. Αντιθέτως η ιδέα της Ελευθερίας διά της πίεσεως χαλυβδώνεται και το εθνικό φρόνημα γίνεται ακμαίον και υψηλότερον.

Εδοκιμάσαμε πικρίαν, διότι δεν είχομεν από τα Ηνωμένα Έθνη το αποτέλεσμα το οποίον ανεμένομεν. Εχομεν όμως το θετικόν κέρδος της διεθνούς προβολής του Κυπριακού, ώστε τούτο να ελκύη σήμερον το διεθνές ενδιαφέρον και να παραμένη τούτο πάντοτε ανοκτόν ενώπιον των Ηνωμένων Εθνών.

Ανέκαθεν είχον την γνώμην ότι τα Ηνωμένα Έθνη αποτελούν στάδιον διά του οποίου έπρεπε να διέλθη το Κυπριακόν, ανεξαρτήτως του αν ετύγχανεν ευνοϊκής ή όχι αποφάσεως, διότι ουδεμία ζημία θα πρέκυπτε διά το ζήτημα, Αντιθέτως, κέρδος πάντοτε θα είχομεν μικρόν ή μεγάλο. Οπως και εις άλλην ευκαιρίαν είπον, δεν συμμερίζομαι την άποψιν, ότι η ελληνική προσφυγή διά το Κυπριακόν έπρεπε να γίνη μόνον εις περίπτωσιν καθ' ην εξησφαλίζετο εκ των προτέρων η λήψις ευνοϊκής αποφάσεως. Οι υποστηρικταί της άποψεως αυτής εξεφράσθησαν ήδη ότι κατά την προσεχή Γενική Συνέλευσιν δεν πρέπει να επανέλθη το κυπριακόν προς συζήτησιν, αν δεν είναι ευνοικώτεραι αι συνθήκαι. Ειλικρινώς φρονώ ότι ανεξαρτήτως συνθηκών οπωσδήποτε πρέπει να επανέλθη το ζήτημα

εκτός βεβαίως, αν μέχρι τότε λυθή δι' άλλου τρόπου.

Θα ήτο οπισθοχώρησις ανυπολογίστου ζημίας διά το Κυπριακόν αν δεν ζητηθή να επανέλθη τούτο ενώπιον των Ηνωμένων Εθνών κατά την προσεχή Γενικήν Συνέλευσιν. Μέχρι τότε, ή μάλλον μέχρι της λύσεως του Κυπριακού ζητήματος, πρέπει τούτο να κατέχη επίκεντρον θέσιν εις την Ελληνικήν εξωτερικήν πολιτικήν. Τον γνώμονα δύναμαι να είπω, της εξωτερικής πολιτικής της Ελλάδος και ιδιαιτέρως τον γνώμονα εις τας δοσοληψίας μας με τους λεγομένους φίλους και συμμάχους".

Σε επανειλημμένες ερωτήσεις των δημοσιογράφων ο Μακάριος απέφυγε να διευκρινίσει πως ο αγώνας θα γινόταν πιο έντονος στην Κύπρο.

Την επομένη ο Μακάριος όπως πάντα κατευθύνθηκε στα ανάκτορα και ζήτησε ακρόαση από τον Βασιλέα Παύλο και στη συνέχεια το απόγευμα, ύστερα από διάφορες επαφές με συνεργάτες του στην Αθήνα, μεταξύ των οποίων και ο Νίκος Κρασιδιώτης, συναντήθηκε με τον Πρωθυπουργό Αλέξανδρο Παπάγο.

Αυτά που άκουε από τον Παπάγο ήταν εκείνα που είχε προαναγγείλει ο ίδιος. Ο Παπάγος τον διαβεβαίωσε ότι η ελληνική Κυβέρνηση θα επανέφερε κα πάλι το κυπριακό στην επομένη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ.

Ανέφερε ανακοινωθέν του Γραφείου Εθναρχίας που εκδόθηκε στην Αθήνα για τη συνάντηση:

"Την **5.30** μ.μ. ο Αρχιεπίσκοπος και Εθνάρχης Κύπρου Μακάριος συνηντήθη εις το Πολιτικόν Γραφείον μετά του Πρωθυπουργού Στρατάρχου Παπάγου, μετά του οποίου συνωμίλησεν επ' αρκετόν επί διαφόρων λεπτομερειών διά τον περαιτέρω χειρισμόν του Κυπριακού ζητήματος. Ο στρατάρχης διαβεβαίωσε την Α. Μακαριότητα, ότι η Ελληνική Κυβέρνησις μετά πίστεως και σθένους θα συνεχίση τον αγώνα υπέρ της αυτοδιαθέσεως του Κυπριακού λαού. Περαιτέρω ο στρατάρχης κατέστησε σαφές ότι η ελληνική Κυβέρνησις θα επαναφέρη και πάλιν το κυπριακόν κατά την προσεχή γενικήν συνέλευσιν των Ηνωμένων Εθνών".

Το βράδυ ο Μακάριος έδωσε συνέντευξη στο

ελληνικό ραδιόφωνο και προειδοποίησε την Αγγλία ότι ο κυπριακός λαός θα συνεχίσει τον αγώνα του και της υπενθύμισε ότι τα γεγονότα της 18ης Δεκεμβρίου ήταν μια ένδειξη του πως θα αντιδρούσε ο κυπριακός λαός κατά της βίας και της τυραννίας:

ΕΡ: Ποίαι αι εντυπώσεις σας από την συζήτηση του κυπριακού εις τον ΟΗΕ;

ΑΠ: Από τα Ηνωμένα Έθνη δεν αναμένομεν βεβαίως άμεσον λύσιν του ζητήματος μας. Ησαν όμως ταύτα ένας σταθμός, από τον οποίον έπρεπε να διέλθη η Κυπριακή υπόθεσις. Το ζήτημα μας ώφειλεν να κινηθή εντός ευρύτερων πλαισίων. Και από της απόψεως αυτής κατωρθώσαμεν ότι ήτο δυνατόν να κατορθωθή. Προεβάλομεν επί διεθνούς πεδίου την Κυπριακήν υπόθεσιν και κατεστήσαμεν ταύτην ζήτημα δεθνούς ενδιαφέροντος, διεφωτίσαμεν μετά πάσης δυνατής λεπτομερείας τας διαφόρους αντιπροσωπείας, και όπερ σπουδαιότερον, εξησκήσαμεν από του βήματος των Ηνωμένων Έθνων ηθικήν πίεσιν επί της Μεγάλης Βρετανίας, την οποίαν εξεθέσαμεν εις τα όμματα του κόσμου, ως περιφρονούσαν διεθνείς ηθικάς αρχάς και αθετούσαν υποσχέσεις και διακηρύξεις της. Η ελληνική προσφυγή απέφερεν από της πλευράς ταύτης μέγιστον ηθικόν κέρδος και ευχαριστούμε την Ελληνικήν Κυβέρνησιν, συγχαίρομεν δε την Ελληνικήν παρά τω ΟΗΕ αντιπροσωπείαν και ιδιαιτέρως τον αρχηγόν αυτής διά τον επιδέξιον τρόπον με τον οποίον εχειρίσθησαν το όλον ζήτημα.

ΕΡ: Πώς βλέπετε ειδικώς το εκδοθέν ψύφισμα της Γενικής Συνελεύσεως;

ΑΠ: Ως γνωστόν δεν πρόκειται διά να ομιλήσωμεν επακριβώς περί αποφάσεως, αλλά περί αναβολής λήψεως αποφάσεως επί του ζητήματος. Πάντως διά του εκδοθέντος ψηφίσματος, το κυπριακόν αναγνωρίζεται πλέον ως ζήτημα διεθνούς ενδιαφέροντος και διευρύνεται η προοπτική αντιμετώπισεως και επιλύσεως του, διά του εγκριθέντος αφ' ετέρου ψηφίσματος, η Μεγάλη Βρετανία, ήτις συνυπέγραψε τούτο αναγνωρίζει εις τα Ηνωμένα Έθνη, παρά την

αρχικώς εκδηλωθείσαν πρόθεσιν της, αρμοδιότητα εξετάσεως και λύσεως του Κυπριακού ζητήματος.

ΕΡ: Πώς διαγράφεται η εξέλιξις του Κυπριακού ζητήματος μετά την απόφασιν ταύτην των Ηνωμένων Εθνών;

ΑΠ: Η λύσις του Κυπριακού ζητήματος είναι πρωτίστως ζήτημα του Κυπριακού λαού, συμπαραστατουμένου υπό των ελευθέρων Ελλήνων αδελφών μας. Δεν εξηγήσαμεν ποτέ την συνέχεια του αγώνος μας από εφήμερους και ασταθμήτους παράγοντας οίτινες ως εις την περίπτωσιν του ΟΗΕ υπήρξαν απόρροια προσκαίρων συναλλαγών και συμφερόντων των μεγάλων. Το Κυπριακόν ζήτημα είναι ζήτημα δικαίου, ουδεμία δε δύναμις εις τον κόσμον είναι τόσον ισχυρά ώστε να δύναται να ανατρέψη βασικούς ηθικούς νόμους και φυσικάς ηθικάς αρχάς.

Ο Κυπριακός λαός πιστεύει ακραδάντως εις τον αγώνα του, είναι προσηλωμένος μετά θρησκευτικής ευλαβείας εις το αίτημά του και προσατενίζει μετά βαθείας πίστεως προς την φυσικήν λύσιν και δικαίωσιν αυτού.

Τα τελευταία εν Κύπρω γεγονότα, άτινα υπήρξαν εντελώς αυθόρμητα αποδεικνύουν πως ο Ελληνικός Κυπριακός λαός αντιδρά κατά της τυραννίας και της βίας.

Ελπίζομεν ότι η Βρετανική Κυβέρνησις θα αντιληφθή πού είναι δυνατόν να οδηγήση τους λαούς η συνεχής καταπίεσις και περιφρόνησις του δικαίου των, και ότι θα αναθεωρήση τελικώς την εσφαλμένην βάσιν επί της οποίας στηρίζει σήμερον επί του Κυπριακού πολιτικήν της.

Η μάχη της Κύπρου δεν ετελείωσε με την εγκρισιν του γνωστού ψηφίσματος εις τα Ηνωμένα Εθνη. Η μάχη της Κύπρου δεν ετελείωσε με την έγκρισιν του γνωστού ψηφίσματος εις τα Ηνωμένα Εθνη. Η μάχη συνεχίζεται, και θα συνεχισθή ακόμη εντονώτερον, μέχρι της πλήρους ικανοποιήσεως του μοναδικού και αναλλοιώτου αιτήματος του Κυπριακού λαού.

Ο Μακάριος συναντήθηκε στη συνέχεια με τον

Υπουργό Εξωτερικών και το Βασιλέα και άλλους παράγοντες.

Ενθουσιώδεις σε υποσχέσεις ήταν και ο Στέφανος Στεφανόπουλος που δήλωσε μετά τη συνάντηση:

" Η Κυβέρνηση επαναλαμβάνει και πάλιν ότι κατά την δευτέραν φάσιν του Κυπριακού θα συνεχίση σταθερώς την πολιτικήν της διά της επαναφοράς του θέματος ενώπιον της προσεχούς γενικής συνελεύσεως του ΟΗΕ αλλά και πέραν αυτού μέχρι της πραγματοποιήσεως του πόθου του Κυπριακού και του ελληνικού λαού".

Σε ερωτήσεις των δημοσιογράφων αν θα υποστήριζαν την Κυπριακήν προσφυγήν και άλλοι, ο Στεφανόπουλος είπε ότι θα ήταν ευπρόσδεκτη κάθε υποστήριξη.

Φεύγοντας από την Αθήνα ο Μακάριος είπε ότι "επήλθε πλήρης ταυτότης αντιλήψεως ως προς τον περαιτέρω χειρισμόν του Κυπριακού ζητήματος μεταξύ της ελληνικής Κυβερνήσεως και ημών".

Αποχαιρετώντας δε τους δημοσιογράφους ο Μακάριος παρουσιάστηκε και πάλι αισιόδοξος:

"Αναχωρών μετά οκταήμερον παραμονήν εις την πρωτεύουσαν της ελευθερίας πατρίδος διά να επιστρέψω εις την υπόδουλον Κύπρον απευθύνω τον εγκάρδιον χαιρετισμόν προς όλους τους ελευθέρους Έλληνας αδελφούς ως Εθνάρχης δε του ελληνικού κυπριακού λαού εκφράζω θερμάς ευχαριστίας προς την ελληνικήν κυβέρνησιν διά την πολλήν συναντίληψιν, την οποίαν επιδεικνύει έναντι της εθνικής κυπριακής υποθέσεως. Είμαι βέβαιος ότι διά της υποστηρίξεως των οποίαν ασμένως η εθνική κυβέρνησις μας παρέχει, διά της αγωνιστικότητος και του σθένους του Κυπριακού λαού και της συμπαραστάσεως των απανταχού Ελλήνων, συντόμως ο δίκαιος ημών αγών θα θριαμβεύση. Μετά αισιοδοξίας αποβλέπομεν πάντοτε εις το μέλλον και προσατενίζομεν γηθοσύνως προς την ημέραν εκείνην, κατά την οποίαν ελεύθεροι θα επιστρέψωμεν εν μέσω ημών διά να εορτάσωμεν από την σκιάν του ιερού

βράχου τα κυπριακά ελευθέρια".